“Veliki” proizvodni I ini sustavi su na početku procesa privatizacije proglašavani socijalističkim mastodontima. Razbijala se godinama uspostavljana organizacijska stukrura tvrtki sa desetak I više tisuća zaposlenih. Njihovim razbijanjem dobili smo veći broj tvrtki koje su bile obezglavljene. Cijeloj priči je išlo u prilog možebitno monopolističko ponašanje tvrtki. Što je monopolistička konkurencija u maloj I nerazvijenoj zemlji, jasno, nije se uopće temeljitije razmatralo. Nadalje, očekivanja od privatizacije su bila znatna. Očekivalo se da će se privredna aktivnost I učinkovitost hrvatske privrede naglo povećati. Očekivalo se da će priliv stranog kapitala a time I novih tehnologija dinamizirati restrukturiranje I da će građani, sada umjesto samoupravljača dioničari, postići veće blagostanje nego u prethodnom sustavu. Ništa se od toga nije dogodilo.

Privatizacija je bila od samog početka podređena dnevnim “potrebama” koja je svakim danom povećavala nezadovoljstvo građana. Privatizirale su se tvrtke koje su imale inozemno tržište, licencne ugovore, veliku uvoznu ovisnost, domaće tržište. Ostale su se tvrtke krčmile sa primjerenim učincima te I takve politike.

Nova vlast iz siječnja 2000. godine stvari nije izmjenila i nije za očekivati da će to učiniti. Istini za volju nije izvjesno da je moguće bilo što učiniti (čitaj: popraviti) u smislu veće pravednosti, I, vjerojatno, učinkovitosti za dio privatiziranog nacionalnog bogatstva. Ostaje dio koji nije privatizrian.

Prvi korak koji bi trebalo učiniti je strategija razvoja čime bi se dobio popis aktivnosti koje će u narednom razdoblju dinamizirati privrednu strukturu. Te aktivnosti bi valjalo integrirati u sustave koji mogu postići (ne samo točku pokrića) relevantne izvozne rezultate i pokrenuti istraživanja i razvoj (R&D) te tako putem kooperanata zaposliti kapacitete u malim i srednjim tvrtkama.

Konkretno govoreći bilo bi potrebno izvršiti redizajn turističke privrede. Pri tome mislimo i na nedopustivo zaostajanje kontinentalnog dijela turizma. Treba krenuti od činjenice da je turizam izvozna grana – izravno i neizranvo – po definiciji i da su krieteriji svjetskog tržišta realna ograničenja a ne, kao što je to danas slučaj, nacioanlni.

Prehrambeni kompleks – tzv. plava i zelena magistrala – je resurs koji ima tržište i koje se može razvijati u kratkom roku. Zanemarena proizvodnja zdrave hrane bitan je dio priče. Naime, kao što je poznato u području zdrave hrane cijena nije kriterij uspjeha što znači da se naša manja produktivnost putem ovog prizvoda može uspješnije (lakše) plasirati na inozemnom tržištu. Medij za razvoj prehrambenog kompleksa svakako je turistička privreda. Okrupnjavanje prehrambenog kompleksa daje šansu povećanja zaposlenosti u kratkom roku. Naime, s obzirom na tradiciju i ponudu radne snage možemo reći da su mogućnosti zaposlenosti na ovom području daleko najveće jer postoji obrazovana i nezaposlena radna snaga.

Jednako se ovo odnosi i na drvnu industriju koja rascjepkana nije u stanju polučiti značajnije proizvodne pa samim time i izvozne rezultate.

Brodogradnja je, u zadnje vrijeme, postala važna privredna grana. Na žalost neprimjereni tretman brodogradnje je svoje učinio. Inegracija brodogradnje uz primjerenu dokapitalizaciju

može znatno dinamizirati privrednu aktivnost posebice ako se ima u vidu multiplikativni učinci. Ovom svakako valja pridodati i brodarenje koje sasvim sigurno ima perspektivu. Konačno kako je moguće zamisliti globalizaciju ako se neće širiti transportni kanali.

Ovim lista mogućih „lokomotiva“ razvoja nije ispunjena što mi i nije bila namjera. Želio sam samo navodeći neke grane ukazati kako je moguće u kratkom roku dinamizirati razvoj. Stoga, privatizacija mora postati poluga dinamiziranja razvoja a ne izvor „krpanja“ proračuna. Ovo nadalje znači da je mali broj stupnjeva slobode u izboru razvoja, te da se trebamo sustavno prihvatiti posla.